ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 5. júna 2008 *

Vo veci C-534/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Taliansko) z 23. novembra 2006 a doručený Súdnemu dvoru 27. decembra 2006, ktorý súvisí s konaním:

Industria Lavorazione Carni Ovine Srl

proti

Regione Lazio,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda ôsmej komory G. Arestis, sudcovia J. Malenovský a T. von Danwitz (spravodajca),

* Jazyk konania: taliančina.

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Industria Lavorazione Carni Ovine Srl, v zastúpení: G. Fontana a P. Galli, avvocati,

— talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci G. Aiello, avvocato dello Stato,

— grécka vláda, v zastúpení: I. Chalkias a I. Pouli, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: C. Cattabriga, splnomocnená zástupkyňa,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 13 nariadenia Rady (EHS) č. 866/90 z 29. marca 1990 o zlepšení podmienok spracovania poľnohospodárskych výrobkov a obchodovania s nimi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 91, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi obchodnou spoločnosťou Industria Lavorazione Carni Ovine Srl (ďalej len „ILCO“) a Regione Lazio, ktorý odmietol vyplatiť finančnú pomoc priznanú pre ILCO.

Právny rámec

3 Nariadenie č. 866/90 vo svojom článku 13 stanovuje, že „sú vylúčené investície… na obchodovanie alebo spracovanie výrobkov pochádzajúcich z tretích krajín“ [*neoficiálny preklad*].

4 Vo svojom odseku 2 článok 17 tohto nariadenia s názvom „Konanie o vyplatení finančnej pomoci“ [*neoficiálny preklad*] stanovuje:

„Orgán alebo sprostredkujúca inštitúcia uvedená v odseku 1 overí sprievodné doklady týkajúce sa výdavkov konečných príjemcov a pred vyplatením príspevku Spoločenstva sa uistí o ich riadnom priebehu. …“ [*neoficiálny preklad*]

5 Článok 24 nariadenia Rady (EHS) č. 4253/88 z 19. decembra 1988, ktorým sa vykonáva nariadenie (EHS) č. 2052/88, pokiaľ ide o koordináciu činností rozličných štrukturálnych fondov navzájom na jednej strane a ich činností s činnosťami Európskej investičnej banky a ďalšími existujúcimi finančnými nástrojmi na strane druhej [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 374, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením Rady (EHS) č. 2082/93 z 20. júla 1993 (Ú. v. ES L 193, s. 20), stanovuje:

„Zníženie, pozastavenie a zrušenie pomoci

1. Ak existuje podozrenie, že pomoc na vykonanie činnosti alebo opatrenia je čiastočne alebo v celom rozsahu neodôvodnená, Komisia vykoná potrebné preskúmanie daného prípadu v rámci partnerstva…

2. Po tomto preskúmaní môže Komisia znížiť alebo prerušiť pomoc na činnosť alebo na predmetné opatrenie, ak preskúmanie potvrdí existenciu nezrovnalosti alebo podstatnej zmeny, ktorá sa týka povahy alebo podmienok vykonania činnosti alebo opatrenia a na ktorú nebolo vyžiadané schválenie od Komisie.

3. Každá suma, ktorá zakladá nárok na vrátenie bezdôvodne vyplatenej sumy, musí byť vrátená Komisii. … [*neoficiálny preklad*]“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

6 Spoločnosti ILCO bola udelená finančná pomoc vo výške 50 % oprávnených výdavkov, z toho jedna polovica na náklady rozpočtu Regione Lazio a druhá na náklady Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) na realizáciu v dvoch fázach zariadenia na porážanie zvierat, ako aj na spracovanie a skladovanie ovčieho mäsa na území obce Acquapendente.

7 V zápisnici zo 17. októbra 1996 Regione Lazio pôvodne stanovil vyplatenie dlžného zostatku z pomoci pre spoločnosť ILCO.

8 V tom istom mesiaci sa však po vykonaní kontroly na mieste zistilo, že ovce pochádzajúce z tretích krajín boli porážané v spolufinancovanom zariadení.

9 Keďže z týchto dôvodov Regione Lazio rozhodol pozastaviť vyplatenie zostatku finančnej pomoci, podala spoločnosť ILCO na Tribunale di Roma (prvostupňový súd Ríma) návrh na vydanie platobného rozkazu na sumu 1 617 575 382 ITL, ktorému bolo vyhovené uznesením z 5. júna 1997.

10 Z pripomienok ILCO a Komisie vyplýva, že 19. júna 1997 Komisia určila lehotu na vyplatenie dlžných súm ILCO na 31. decembra 1997 a že Regione Lazio informoval Komisiu listami, ktoré jej zaslal v priebehu júna, augusta a októbra, o tom, že prebiehajúce súdne vyšetrovanie sa môže predĺžiť až po uplynutí tejto lehoty, a požiadal o informácie, ako má v danej veci postupovať.

11 Regione Lazio podal 1. októbra 1997 odpor proti uzneseniu Tribunale di Roma z 5. júna 1997, ktorý bol zamietnutý rozsudkom z 26. marca 1999.

12 Tento rozsudok bol však v odvolacom konaní zmenený rozsudkom Corte d'appello (odvolací súd Ríma) z 9. septembra 2002.

13 Podľa pripomienok Komisie z vykonaných kontrol vyplýva, že 7,4 % z celkového počtu zvierat porazených spoločnosťou ILCO v spolufinancovanom zariadení v rokoch 1997, 1998 a 2000 pochádzalo z územia mimo Spoločenstva.

14 Pripomienky ILCO a Komisie okrem toho poukazujú na skutočnosť, že Komisia 26. septembra 2002 navrhla Regione Lazio znížiť zostatok dlžný ILCO vo výške 11,47 % z celkovej sumy pomoci bez vydania rozhodnutia o znížení na základe článku 24 nariadenia č. 4253/88, zmeneného a doplneného nariadením č. 2082/93. Rozhodnutím z 18. októbra 2002 Regione Lazio tento návrh schválil.

15 Spoločnosť ILCO napadla 9. januára 2003 kasačným dovolaním rozsudok Corte d'appello di Roma z 9. septembra 2002, pričom sa odvolávala najmä na porušenie článku 13 nariadenia č. 866/90.

16 ILCO pred Corte suprema di cassazione (najvyšší kasačný súd) tvrdila, že z tohto článku, ktorý stanovuje len, že finančná pomoc Spoločenstva nemôže byť poskytnutá na financovanie činností, ktoré majú za cieľ spracovanie výrobkov pochádzajúcich z tretích krajín, nevyplýva, že hospodársky subjekt, ktorý získal a použil finančné prostriedky v súlade s právnou úpravou Spoločenstva, splnil stanovené povinnosti a dosiahol ciele vytýčené programom, by nemohol porážať zvieratá pochádzajúce z tretích krajín.

17 Keďže kasačné dovolanie spoločnosti ILCO by sa malo zamietnuť, ak článok 13 nariadenia č. 866/90 ukladá, že spolufinancované zariadenie je určené iba na spracovanie výrobkov pochádzajúcich zo Spoločenstva, Corte suprema di cassazione rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 13 nariadenia č. 866/90… vykladať tak, že vylučuje vyplatenie finančnej pomoci v prípadoch, keď sa použije aj na obchodovanie s výrobkami pochádzajúcimi z územia mimo Spoločenstva alebo na spracovanie týchto výrobkov, napriek dodržaniu osobitného programu, v súvislosti s ktorým bola táto finančná pomoc získaná, v tom zmysle, že sa s výrobkami pochádzajúcimi zo Spoločenstva obchodovalo a/alebo sa tieto výrobky spracovávali v plánovaných množstvách?“

O prejudiciálnej otázke

18 Predovšetkým treba upresniť, že Súdny dvor je výslovne požiadaný o výklad článku 13 nariadenia č. 866/90, s vylúčením článku 24 nariadenia č. 4253/88, ktorý predstavuje právny základ na prípadné rozhodnutie Komisie o znížení, prerušení alebo zrušení finančnej pomoci.

19 Keďže z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že spor vo veci samej sa týka finančnej pomoci priznanej ILCO v celej výške, treba zistiť, či v kontexte, akým je vec sama, článok 13 nariadenia č. 866/90 oprávňuje príslušný orgán v rámci jeho právneho vzťahu s konečným príjemcom úplne mu odmietnuť vyplatenie priznanej pomoci.

20 Spoločnosť ILCO a Komisia vo svojich pripomienkach uvádzajú, že obchodovanie s ovčím mäsom pochádzajúcim z tretích krajín alebo jeho spracovanie nevylučuje financovanie v celej jeho výške. Grécka vláda uvádza, že za určitých podmienok príjemca pomoci môže použiť spolufinancované zariadenie aj na spracovanie ovčieho mäsa pochádzajúceho z tretích krajín a obchodovanie s ním.

21 Talianska vláda presadzuje striktný výklad článku 13 nariadenia č. 866/90, ktorý vylučuje akúkoľvek finančnú pomoc Spoločenstva v prípade, ak sa s výrobkami pochádzajúcimi z územia mimo Spoločenstva obchodovalo alebo sa tieto výrobky spracovávali v zariadení, ktoré je predmetom takej pomoci. Na podporu tohto tvrdenia talianska vláda uvádza, že pre každú výnimku z podmienok uvedených v tomto článku zákonodarca Spoločenstva stanovil výslovné ustanovenie.

22 Toto tvrdenie však nemožno prijať. Je potrebné totiž uviesť, že za okolností, akými sú okolnosti veci samej, nejde o formálnu výnimku z podmienok uvedených v tomto článku. Ide skôr o to, či je povolené príslušnému orgánu úplne odmietnuť vyplatenie priznanej finančnej pomoci, ak sa neskôr zistí, že investícia, ktorá je predmetom finančnej pomoci, slúžila v určitej miere na obchodovanie s výrobkami pochádzajúcimi z tretích krajín alebo na ich spracovanie. V tomto smere treba zistiť podmienky, ktoré vyplývajú z článku 13 nariadenia č. 866/90 a zo zásady proporcionality.

23 Pokiaľ ide o výklad článku 13 nariadenia č. 866/90, treba uviesť, že znenie tohto ustanovenia výslovne nestanovuje žiadnu povinnosť pre príjemcu finančnej pomoci, ale ukladá podmienky na priznanie takej pomoci.

24 Skutočnosť, že zákonodarca Spoločenstva v tomto článku 13 stanovuje len zákaz financovania investičných projektov na obchodovanie s výrobkami pochádzajúcimi z tretích krajín alebo na ich spracovanie, však logicky ukladá príjemcovi v štádiu vykonania podporovaného projektu povinnosť rešpektovať cieľ Spoločenstva, ktorým odôvodňoval svoje investície, ako to správne uvádza grécka vláda vo svojich pripomienkach. Ak by bola ponechaná príjemcovi finančnej pomoci voľnosť použiť spolufinancované zariadenia na obchodovanie s výrobkami nepochádzajúcimi zo Spoločenstva alebo na ich spracovanie, cieľ tohto ustanovenia článku 13 nariadenia č. 866/90, t. j. zlepšenie obchodovania s poľnohospodárskymi výrobkami Spoločenstva a ich spracovania, by sa nemohol realizovať.

25 Pokiaľ ide o zistenie, či nedodržanie takejto povinnosti príjemcom oprávňuje príslušný orgán úplne odmietnuť vyplatenie finančnej pomoci, treba pripomenúť, že zásada proporcionality, ktorá predstavuje všeobecnú zásadu práva Spoločenstva a ktorá bola niekoľkokrát potvrdená judikatúrou Súdneho dvora najmä v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky Spoločenstva, musí byť ako taká dodržiavaná tak zo strany zákonodarcu Spoločenstva, ako aj zo strany vnútroštátnych zákonodarcov a súdov, ktoré právo Spoločenstva uplatňujú. Táto zásada stanovuje, aby akty inštitúcií Spoločenstva neprekračovali medze toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou, pričom je potrebné, pokiaľ sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, prikloniť sa k najmenej obmedzujúcemu opatreniu a spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané v pomere k sledovaným cieľom (pozri rozsudok zo 17. januára 2008, Viamex Agrar Handel a ZVK, C-37/06 a C-58/06, Zb. s. I-69, body 33 a 35, ako aj citovanú judikatúru).

26 V súlade s ustálenou judikatúrou treba v tomto smere overiť, či predmetné povinnosti v kontexte ako vo veci samej musia byť považované za základné povinnosti,

ktorých dodržiavanie je nevyhnutne dôležité pre dobré fungovanie systému Spoločenstva a ktorých porušenie môže byť sankcionované úplnou stratou dotknutej finančnej pomoci, bez porušenia zásady proporcionality, alebo ako sekundárne povinnosti, ktorých porušenie nie je sankcionované rovnakým spôsobom ako nedodržiavanie základnej povinnosti (čo sa týka otázky úplnej straty záruky, pozri analogicky rozsudok z 27. novembra 1986, Maas, 21/85, Zb. s. 3537, bod 15 a citovanú judikatúru).

27 Treba však konštatovať, že článok 13 nariadenia č. 866/90 neposkytuje nijaký údaj, ktorý by dovolil upresniť rozsah povinnosti príjemcu, osobitne čo sa týka jej časového trvania, vplyvu, ktorý by mohli mať niektoré osobitné okolnosti na túto povinnosť, a vplyvu existencie osobitného programu určujúceho ciele používania spolufinancovaných zariadení.

28 V tomto smere však grécka vláda aj Komisia správne uvádzajú, že existujú legitímne dôvody, ktoré môžu prinútiť príjemcu finančnej pomoci neskôr používať podporované zariadenia i na obchodovanie s výrobkami pochádzajúcimi z tretích krajín alebo na ich spracovanie. Preto za takých okolností, akými sú okolnosti vo veci samej, skutočnosť, že epidémia bovinnej spongiformnej encefalopatie spôsobila výrazný nárast dopytu po ovčom mäse, čo znížilo ponuku tohto výrobku na trhu Spoločenstva, môže zakladať takýto legitímny dôvod, ako uvádza Komisia.

29 Treba tiež uviesť, že množstvo výrobkov, ktoré pochádzajú z členských štátov a sú spracovávané v predmetných spolufinancovaných zariadeniach, zodpovedá množstvu uvedenému v osobitnom programe, v rámci ktorého bola priznaná finančná pomoc, a že len 7,4 % z celkového počtu porazených zvierat v tomto zariadení pochádzalo z územia mimo Spoločenstva.

30 Je preto potrebné uviesť, že vzhľadom na osobitosti, ktoré charakterizujú vec samu, ako to uvádzajú body 28 a 29 tohto rozsudku, a na neexistenciu upresnenia v článku 13 nariadenia č. 866/90 vo vzťahu k rozsahu povinnosti, ktorá z neho vyplýva pre príjemcu finančnej pomoci nepoužívať spolufinancované zariadenia na obchodovanie s výrobkami pochádzajúcimi z tretích krajín alebo na ich spracovanie, nemožno konštatovať v situácii ako vo veci samej porušenie základnej povinnosti, ktoré má za následok úplnú stratu predmetnej finančnej pomoci. Toto posúdenie je potvrdené aj v dohode uzavretej medzi Regione Lazio a Komisiou o znížení zostatku uvedenej pomoci o sumu vo výške 11,47 % z jej celkovej sumy, bez prijatia rozhodnutia Komisie o znížení, resp. zrušení takejto pomoci.

31 Vzhľadom na to, čo bolo uvedené, je potrebné odpovedať na položenú otázku tak, že článok 13 nariadenia č. 866/90 sa má vykladať v tom zmysle, že za okolností, akými sú okolnosti vo veci samej, nevylučuje vyplatenie finančnej pomoci v prípade obchodovania s výrobkami pochádzajúcimi z územia mimo Spoločenstva alebo spracovania týchto výrobkov, keď sa osobitný program, pre ktorý bola daná pomoc získaná, dodržiaval v tej miere, že sa s výrobkami pochádzajúcimi zo Spoločenstva obchodovalo a/alebo sa tieto výrobky spracovávali v plánovaných množstvách.

O trovách

32 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

Článok 13 nariadenia Rady (EHS) č. 866/90 z 29. marca 1990 o zlepšení podmienok spracovania poľnohospodárskych výrobkov a obchodovania s nimi sa má vykladať v tom zmysle, že za okolností, akými sú okolnosti vo veci samej, nevylučuje vyplatenie finančnej pomoci v prípade obchodovania s výrobkami pochádzajúcimi z územia mimo Spoločenstva alebo spracovania týchto výrobkov, keď sa osobitný program, pre ktorý bola daná pomoc získaná, dodržiaval v tej miere, že sa s výrobkami pochádzajúcimi zo Spoločenstva obchodovalo a/alebo sa tieto výrobky spracovávali v plánovaných množstvách.

Podpisy